

Tibetaneren

Et magasin fra HimalPartner

Nr. 4/2018
Årgang 80

Næring

HimalPartner
1938-2018

HimalPartner
www.himalpartner.no

Kontonummer 3000 15 47107
VIPPS: HIMALPARTNER #15521

HimalPartner (tidl. Tibetmisjonen), startet 19. november 1938, bygger på Bibelen og Den evangelisk lutherske bekjennelse. Formål: "Gjennom ord og tjeneste å bringe evangeliet til tibetanere, nepalere og andre folk i Himalaya-regionen." Utsendingene er engasjert i administrasjon, helsearbeid, undervisning, jordbruk, kraftutbygging, samt distrikts- og industriutvikling. "Himal" betyr fjell på nepali og sanskrit-relaterte språk.

HIMALPARTNER:

Postadresse:
Postboks 6646,
St. Olavs Plass, 0129 Oslo
Besøksadresse:
Linstowgate 3, 0166 Oslo
Telefon: 22 76 90 10
E-post: post@himalpartner.no
www.himalpartner.no
Organisasjonsnummer: 952555103
Bankgironummer: 3000 15 47107

HimalPartners Styre og Administrasjon:

Landsstyrets leder: Svein Arne Lindø
Administrasjon:
Heidi Westborg Steel, generalsekretær; Line Konstali Informasjons – og Innsamlingsleder; Amulya Ratna Tuladhar, økonomi- og administrasjonsleder; Silje Gunnlaug Yun Eng, prosjektrådgiver; Ingunn Røse Høybråten, kontorleder.

Utsendinger

Nepal: Ellen og Calle Wahlström
Kina: 2 utsendinger

Tibetaneren:

Ansvarlig redaktør: Line Konstali
Opplag: 2900
Abonnementspris: Gratis
Forsidefoto: Gjermund Stensrud
Grafisk design og trykk: Grøset

LEDER

Line Konstali,
Informasjons –
og Innsamlingsleder

Stjerneleven

Av og til går det ikke som vi planlegger, enten det gjelder å fullføre bladet Tibetaneren, bygge et hus eller for den saks skyld: handle inn mat. Da jeg møtte Chandra Chetri, en av lederne ved BTI (Butwal Technical Institute), opplevde jeg dette. Jeg hadde tilbragt et par dager i Tansen og intervjuet sykehusdirektør Rachel Karrach, som hadde bodd og arbeidet der i over 20 år. Intervjuet handlet om tiden da hun kom og tiden nå, og alle menneskene som var forandret takket være prosjektet. Det gleder en informasjonsarbeiders hjerte når man kan komme hjem med en suksesshistorie i kofferten.

Full av inspirasjon troppet jeg derfor opp på Chandras kontor. Men han var slettet ikke interessert i å snakke om hvordan dette prosjektet hadde bidratt til å forandre folks liv. Heller tvert imot. Da jeg stilte spørsmålet om hva som hadde endret seg ved Butwal siden 80-tallet, fikk jeg en lang leksjon om hvor mye verre dagens unge var nå enn før. «There is no moral and no disciplin. NO moral!» tordnet det fra mannen. Jeg klodde meg

litt i hodet og forsto etter hvert at her var det ingen suksesshistorie å finne. Men så spurte jeg: -kan jeg få møte en av lærlingene? Da sprakk ansiktet hans opp i et stort smil.

Jeg fikk møte kvinnen Kusum Sinjali som var 23 år og i ferd med å bli mekaniker. Intervjusituasjonen var noe pussig, for dialogen foregikk på den måten at jeg stilte spørsmålene på engelsk og at hun fortalte Chandra på nepali hva han skulle si til meg på engelsk. Derfor ble det både kjedelig og opprampsende i starten. Men så tok intervjuet en vending som kom helt bardust på meg. For da Kusum fortalte at hun var nygift, tok Chetri armen rundt skulderen hennes og sa bestemt:

- Denne jenta er den beste lærlingen akkurat nå, så det er viktig at mannen hennes forstår at hun skal jobbe og ikke være hjemme og stelle hus og hjem! Han har IKKE giftet seg med en husmor!

Hvem hadde trodd at mannen som klaget på dagens unge viste seg å være en sann feminist?

Kjære leser

Arbeid gir håp!

Jeg har nettopp vært på en spennende reise til Hong Kong og Kina. Målet for reisen var å utforske mulighetene for nye veier for HimalPartners arbeid videre.

I Hong Kong fikk jeg møte Christian Action som har hatt arbeid i de tibetanske områdene i Kina i over 30 år. Hjemme i Hong Kong er de best kjent for et fantastisk konsept med arbeidstrening og arbeidsformidling. Her får arbeidsløse yrkesrelatert opplæring og blir videreformidlet til potensielle arbeidsgivere. Dette minner mye om Butwal Technical Institute (BTI) i Nepal som dere kan lese om i blandet. Dog driver de teknisk arbeidstrening, og tilsvarende arbeidsformidling til industri.

Faktisk utgjør Christian Action den 5. største tjenesteleverandøren innen dette feltet til staten i Hong Kong. Så det er ikke småtterier de driver med. Nå ønsker de å bringe dette konseptet til der de arbeider i

Kina og vi håper vi kan få være med å støtte det arbeidet.

Christian Action er en sann diakonal organisasjon som ønsker å gi vanskeligstilte håp, verdighet og selvstendighet. De vil ligne Jesu eksempel som kom for å tjene alle mennesker uavhengig av alder, kjønn, nasjonalitet og religion.

I dette bladet kan du også lese et intervju med ekteparet Sharene og Ricky som vi har hatt stor glede av å bli kjent med i prosessen. Paret har kinesisk opprinnelse, men er bosatt i Malaysia. Å samarbeide med partnere fra andre deler av regionen gir en helt annen mulighet.

Med dette håpet for 2019, går vi inn i julen. I julen er nettopp håpet knyttet til det lille hjelpeløse Jesubarnet. Den viser hvordan kraften fullendes i svakhet og gir håp til at vi skal få oppleve å leve i Guds kraft også når vi opplever oss svake og sårbare.

God adventsstund!

VI TAKKER OG BER FOR...

- HimalPartners arbeid etter jubileumsåret
- For de varige sporene
- For Butwal Technical Institute og alle de flinke medarbeiderne og lærlingene
- Vi ber for Randal og Solveig Frivold
- Vi ber for arbeidet i Kina
- Vi takker og ber for de nyeste avtalene i Nord Hålogaland bispedømme
- Vi ber om at Norgesarbeidet skal fortsette å vokse og at flere skal bli kjent med misjon på en positiv måte

INNHOOLD

NÆRING

- 4-7 | Reisebrev fra Butwal
- 8-9 | Historisk perspektiv på BTI, intervju av Odd Hoftun
- 10-11 | Livet på BTI! Møt dagens lærlinger

VARIGE SPOR

- 12-13 | Opptatt av å gi hjelp til selvhjelp

PANORAMA Side 14-15

TRO KAN FLYTTE FJELL

- 18-19 | Døråpneren, intervju av Jørn Lemvik

Reisebrev fra Butwal

Gjermund Stensrud har jobbet frivillig og bidratt med oppgradering av IT-systemet på Butwal Technical Institute. Oppholdet har gjort inntrykk og han forlot stedet med stor optimisme. Her er hans historie.

TEKST OG FOTOS: GJERMUND STENSRUD

Ankomst

Det første som møter oss når vi går av flyet er en vegg av varme. Akkurat som å gå fra en kjølig svømmehall inn i en dampbadstu. I et øyeblikk lurte jeg på om jeg hadde gått rett inn i eksosen til flyet men oppdaget fort at det var bare sånn det var. Det var ikke slik jeg hadde forestilt meg Nepal. De bildene som dukker opp i hodet mitt når jeg tenker på Nepal er snødekte fjell, bratte fjellsider, fjellklatrere, sherpaer med mye klær og klare tegn på kald vind.

Det er kanskje disse sidene av Nepal som er mest kjent og oftest avbildet, men her i Butwal som er i lavlandet og mye lenger sør

så minner nok klimaet mye mer om India. For å være nøyaktig så hadde vi ikke kommet helt til Butwal enda. Vi var på flyplassen i Bahairahawa som er en times kjøretur sør for Butwal. Nå sto vi på parkeringsplassen og fikk spørsmål om vi ville ha drosje med eller uten klimaanlegg. Da det ville være et tillegg i prisen. Vi så på hverandre og var helt enige om at det tillegget ville vi gjerne betale. Så satte vi oss i en liten, sliten bil og begav oss ut på vegen.

Det gikk veldig bra en god stund, men så kom vi til et parti mellom byene hvor vegen var under konstruksjon. Her fikk vi virkelig se hvordan trafikken var. Det er imponer-

ende hvordan de kan være så mange på veien og så få som bryr seg om midtlinja og at det samtidig går så bra. Det var et par ganger jeg måtte holde meg ekstra godt fast i setet da vi skulle kjøre forbi en buss med mye trafikk i mot og så mye støv i lufta at vi knapt hadde ti meter sikt. Men etter som tiden gikk og ikke noe skjedde så slappet jeg mer og mer av og kunne delvis nyte turen.

Alt gikk bra og vi kom velberget frem til Butwal. Snart svingte vi av hovedveien inn på "Odd Hoftun Path" hvor Butwal Technical Institute (BTI) var. Vi skulle forbi skolen og inn til det som heter BTI Gjestehus som lå oppe i bakken bak skolen. Men veien

opp til gjestehuset var ikke laget for en slik drosje som vi satt i, så vi ble satt av nederst i bakken ved bekken og måtte gå det siste stykket. Men det gjorde ikke noe for her var det veldig fint. Det var nesten som å komme til jungelen. Det var tett skog med store grønne blader og mosegrodde steiner. Vi trasket opp bakken med koffertene våre på slep og kom frem til gjestehuset. Her var det tre nysgjerrige barn som så på oss og lurte sikkert på hvorfor tre "røde" mennesker hadde kommet på besøk.

BTI Guesthouse

På gjestehuset ventet en erfaren husmor som hadde ting på stell. Hun ordnet med nøkler og rom og vi var raskt plassert. Hun lurte på om vi ville ha noe mat og vi bestilte middag litt senere. Til middag fikk vi det de kaller Dal Baht. Hvis jeg har forstått riktig så er det en slags nepalesisk nasjonalrett. Det vil si, den har nok blitt litt modifisert med tiden. Jeg fikk forklart at "Dal" er en slags suppe mens "Baht" er ris. Så da burde vi vel bare få suppe med ris. Det fikk vi også men det var flere retter i tillegg. Både kjøtt, grønnsaker og salat. Veldig god hverdagsmat og vi endte opp med å spise her de fleste måltidene.

Rommene på gjestehuset kunne nok trengt en oppgradering. Det var sikkert fint og flott da det ble bygget i sin tid, men det er nok mange år siden nå. Heldigvis hadde de klimaanlegg, hvis ikke hadde det blitt vanskelig å sove i varmen.

BTI

Etter en natt på gjestehuset var vi klare til dyst på BTI. Vi tuslet ned den koselige bakken og inn på skoleplassen hvor vi ble høflig nikket til av portvakta. Så fant vi veien opp i andre etasje og inn på rektors kontor. Her ble vi møtt av en gjeng eldre karer som har drevet BTI i mange år og en gjeng yngre karer som er nyansatte og skal, hvis jeg har forstått riktig, på sikt ta over driften. Hovedmålet for uka er å få budsjetten og innledende planer på plass. Men før vi gikk i gang med arbeidet startet vi med en bli-kjent lek. Og hva kan være bedre å starte med på en ingeniørskole enn ingeniørlek? Alle fikk utdelt ett egg, ballonger, plastpose, papir, tråd, strikk og teip. Målet var å konstruere noe som hindret egget å bli knust når det ble sluppet fra andre etasje og ned på asfalten. >>>

På vei fra Kathmandu til Butwal Med Buddha Air.

Fra gatene i Butwal.

Fra gatene i Butwal.

Jeg ble satt på lag med Prakash som er IT ansvarlig hos BTI. Dette var ikke tilfeldig da jeg er her som teknisk rådgiver og jeg hovedsaklig skal jobbe sammen med han for å finne ut hva BTI trenger av teknisk utstyr for å nå målene som er satt. Leken slo ikke feil og både unge og gamle ingeniører hadde stor glede av å teipe sammen en selvkonstruert farkost. En etter en ble de kastet ut av vinduet og falt mer enn de dalte ned i asfalten. Noen endte med et stort splæs og egg utover det hele, mens andre bare sto der og lakk den dyrebare lasten ut på bakken. Men ett egg overlevde og var like helt etter ferden, og det var ikke overraskende fra laget til den mest erfarne ingeniøren, kalt Chandra. Han var meget fornøyd!

Etter at vi hadde blitt kjent fikk vi en omvisning på anlegget. Her fikk vi se klasserommene hvor de fikk praktisk opplæring i elektro, sveising, maskinering, metallfil-ling samt generelle klasserom for teori. Rommene for maskinering var kanskje de mest imponerende. Store boremaskiner, skrustikker, og dreiebenker for metall. Det må ha kostet en formue å kjøpe inn alt dette i sin tid. Men det meste av utstyret var nå gammelt og slitt og bar preg av å ha blitt brukt i mange år. Så jeg kan godt forstå at tiden er moden for en oppgradering. I tillegg så har teknologien forandret seg mye de siste årene med mer bruk av datastyrt maskinering med såkalte CNC maskiner. Jeg fikk høre at ingen skoler i Nepal har en operativ CNC lab så hvis BTI kan få dette på plass vil elevene som lærer opp her ha en stor fordel foran studenter fra andre skoler.

Første dagen med de nyansatte gikk veldig bra fikk jeg høre. Jeg tilbrakte mesteparten av tiden sammen med Prakash hvor vi gikk i gang med å kartlegge hva som fantes av utstyr på skolen. Hva som var bra nok og hva som bør byttes ut. Vi samlet også inn priser på nytt utstyr for å sette opp et IT budsjett over utstyr og pris. Det viktigste var nok å få oppgradert PC-laben hvor elevene skal læres opp i bruk av AutoCad. Dette er et viktig verktøy som brukes i forbindelse med CNC maskinene. Datamaskinene som sto der nå var nok mer enn ti år gamle og det ville gått veldig sakte å kjøre moderne Autocad under-visning på dem.

Dreiebenker på Butwal.

Det jobbes med oppgradering av IT-systemer.

Omvising på skolen.

Thomas og Calle på vei over broa.

Utflukt til demningen

Historien om kraftverket var noe jeg hadde hørt mye om både i Norge og her i Nepal. Jeg kjenner ikke til så mye av historien, men det kan ikke ha vært lett å gjennomføre et så stort prosjekt for så lenge siden på en plass som dette. De kan ikke ha hatt særlig med veier på den tiden og terrenget er bratt og ulendt. Vi tenkte at det var veldig synd om vi ikke fikk til en tur opp dalen for å kikke på dette vidunderverket. Så vi skaffet en bil og kjørte ut av Odd Hoftun-veien og la ut på eventyr videre oppover dalen i motsatt retning av flyplassen.

Veien snodde seg oppover dalen som ble smalere og smalere langs elva som ble smalere og striere som vi kjørte oppover. Jeg kan godt forstå at en vannkraftingeniør så stort potensiale i vannet som fosset forbi. En snau halvtime senere svingte vi inn på en liten parkeringsplass og så utover elva. Siden det var regntid var vannstanden høy. Under oss så vi en demning i betong som var omtrent fem meter høy.

Over demningen hang ei lang hengebru på tvers av dalen som var dekket av grønne planter på begge sider. Det var veldig varmt og vi fikk nesten en tropisk følelse der vi

Kraftverket.

stod og nøt den fine utsikten. Så travet vi i vei nedover trappene for å utforske området. Etter å ha gått over hengebrua og utforsket jungelen på begge sider var vi varme og svette og vannet i elva så mer og mer fristende ut. Så vi hoppa rett og slett uti og tok oss et bad. Vi hoppa ikke fra hengebrua men vi fant oss et fint sted ca. 20 meter ovenfor demningen. Vannet var svalt og deilig og det var en helt perfekt oppfriskning etter en varm dag på kontoret og klatring i trapper og hengebru.

Avreise

Slik gikk dagene. Vi sov på gjestehuset, jobbet på skolen og hadde noen kvelder i byen med god mat og godt selskap. Så kom dagen da vi skulle reise hjem og vi innså at vi ikke hadde mer tid. Men vi hadde fått utrettet mye og våre nye nepalesiske venner var veldig fornøyde og optimistiske. Vi hadde nå en plan og et budsjett for tiden fremover og en gjeng inspirerte mennesker. Det var nå deres tur til å ta over, og vi takket for oss og kjørte mot flyplassen. ●

Fattigdom og uvitenhet var grunnproblemet

- Da jeg kom til Nepal i 1958, var jeg fullstendig blottet for forståelse for misjon og situasjonen i Nepal. Jeg hadde fått ett oppdrag, - byggingen av Tansen hospital. Etter hvert ble det slik at ting grodde frem ut av situasjonen i Nepal. Det var ikke noe en her hjemme kunne ha tenkt ut.

TEKST: TERJE HOLMEDAHL, FOTO: HIMALPARTNERS ARKIV. BILDENE ER TATT PÅ 60-TALLET

Ingeniøren, misjonæren og pioneren Odd Hoftun er blitt 90 år, men er like klar på hva han vil ha fram når Tibetaneren ber om et intervju. Foranledningen er at BTI, det tekniske instituttet i Butwal, skal rustes opp.

– Jeg var på jobben i Drammen E-verk fram til to dager før kona Tullis og jeg skulle reise.

Det var først da jeg kom til Nepal og dumpa rett inn i det ferske misjonsmiljøet i Tansen, at det for alvor begynte å gå opp for meg hva det betydde at vi skulle bygge sykehus, noe det var stort behov for. Det som slo meg var at det grunnleggende problemet var at pasientene, etter å ha fått behandling, dro hjem igjen til fattigdommen og uvitenheten og ofte kom tilbake med de samme lidelsene. Sykehuset dekket bare en liten del av behovene.

Dette ble på en måte mitt utgangspunkt i måten å tenke på: Hva kunne misjonen

gjøre med kombinasjon av uvitenhet og fattigdom? Disse to utfordringene måtte bekjempes sammen.

Yrkesskoleplanen ble avvist

– Da sykehusbyggingen var fullført, og det ble aktuelt å gå i gang med et nytt og mer langsiktig prosjekt, forstod vi hvilken lykke det var at jeg fikk fire års opplæring i Tansen og en forståelse i praksis før vi skulle starte noe nytt. Da vi var ferdig med byggingen i Tansen, hadde vi lært mye om nepalske forhold. Vi erfarte fort at det var mye viktigere å gi folk kunnskap om hvordan ting skulle gjøres, enn å gjøre ting selv. Det var slik vi kom fram til tanken på å starte med yrkesopplæring.

Odd forteller om den første planen de leverte til myndighetene; en yrkesskole drevet av United Mission to Nepal (UMN). Det ble avslag; myndighetene skulle ikke ha noen misjonsskole. De jobbet videre med ideene.

Han løfter fram spesielt to andre viktige partnere i denne tenkningen. Sykehussjefen Dr. Carl Friedrichs og UMN's leder, pedagogen Jonathan Lindell – begge amerikanere.

Industrireiseing

– Vi fikk en idé om å gå til Industridepartementet med en plan om å starte industrireiseing, med ett grunnprinsipp; opplæring på jobben. I hindusamfunnet hadde brahmin-kasten kontrollen over all undervisning, - en svært teoretisk og virkelighetsfjern form for opplæring. Dette var ikke hva jordbrukssamfunnet Nepal trengte.

Når vi nå presenterte våre planer for Industridepartementet, var det nettopp for å møte det grunnleggende problemet i landet, kombinasjonen av fattigdom og uvitenhet. Så langt fantes det ikke noe næringsliv utenom jordbruket. Det var ingen kapital, ingen industri, ingen jobber.

Vi pekte på mulighetene for at Nepal kunne få del i mer moderne næringsliv.

Stimulerende misjonsmiljø

– Nå hadde jeg fått litt erfaring fra husbygging i Nepal, sier Odd. Alt annet vokste ut av forholdene slik jeg møtte dem. Og det var et privilegium å være del av UMN sitt miljø. Det var noe utradisjonelt, noe radikalt nytt i misjonssammenheng, spesielt sammenliknet med den måten misjonen arbeidet i det postkolonistiske India. Det å bli putta inn i denne atmosfæren, uten forutinntatte meninger og kunne tenke fritt, var svært stimulerende og motiverende, sier han begeistret.

Butwal – en industriby

Butwal Technical Institute (BTI) ble ikke en yrkesskole. De valgte ikke «fag» og «studieretninger». BTI vokste ut av behovet for å skape levedyktig industri og bidra til å bygge opp et industrimiljø.

Butwal var opprinnelig en markeds plass

nede på slettelandet ved foten av fjellene - dit fjellbøndene brukte å komme og drive byttehandel med varene sine. I dag har det her vokst fram en industriby og et kommunikasjonscenter. Etableringen av BTI og utviklingen av industri i byen var gjensidig avhengig av hverandre.

– Vannkraft var ikke på lista over hva jeg tenkte å gjøre i Nepal, sier hydro ingeniøren Odd Hoftun. Da vi startet å bygge industri, trengte vi kraft. Dermed var det aktualisert.

Fundamentalt annerledes

Nå ønsket Norad å møte et nytt behov som

er høyaktuelt etter jordskjelvkatastrofen i 2015, nemlig bygg og anlegg. I fjellene er det store behov for gode bygningsarbeidere som kan bygge jordskjelvsikre hus, og Norad utlyste en konkurranse blant norske bistandsorganisasjoner som ble vunnet av BTI.

– Men dette er noe helt annet enn det vi startet med, sier Odd. Å lære opp folk til å bygge hus i fattige og avsidesliggende fjellbygder må gjøres på stedet. Denne opplæringen må skje innenfor rammen av landsbyutvikling. Dette er ikke i motsetning til industriopplæring, men fundamentalt forskjellig. Hvis en skal ha håp om å lykkes som

i Butwal, må opplæringen skje i et fjellbygdmiljø, tett knyttet opp mot virkeligheten, mot behovene lokalt og ved at lærlingene gjør en nyttig jobb med for eksempel bygging av jordskjelvsikre hus.

Prinsippene fra BTI kan videreføres, men må tilpasses en ganske annen situasjon enn den man har i Butwal, hvor behovet er en opprusting av eksisterende virksomhet for innføring av datastyrte maskiner og ny teknologi, som Nepal trenger for å kunne konkurrere med omverdenen. ●

Butwal Technical Institute skapte håp og muligheter

Da de første fire tenåringsguttene fra Gurkha dukket opp i Butwal i 1964, var det bare på et rykte om at de her kanskje kunne bli ingeniører. «Ingeniører kan de nok ikke bli. Isteden får de tilbud om å lære å arbeide med hendene og få innpodet de grunnholdningene som hører med,» skriver Peter Svalheim i «Kraftverket».

TEKST: TERJE HOLMEDAHL

– De fleste guttene som kom til oss, hadde ikke råd til å få noen utdanning, sier grunnleggeren av Butwal Technical Institute (BTI), nittiåringen Odd Hoftun.

– Dette var en mulighet for dem. De tjente til livets opphold ved å gå i lære og levde av det som industrien gav dem.

I begynnelsen var vi veldig strenge. De fikk mat og opplæring mot å jobbe hardt og måtte ta det som det var. De hadde egentlig ikke noe å stille opp med; de brukte alle kreftene på å jobbe.

– Vi bygde åtte separate internater med åtte gutter i hvert. I huset for øvrig bodde en misjonærfamilie, som var «husfar» og «husmor», noen som guttene fikk nær kontakt med.

Guttene hadde selv ansvar for matlaging og renhold på omgang. Mange av dem var brahminere og kunne egentlig ikke spise maten som lavkasteguttene og de kaste-løse hadde laget til, men de hadde jo ikke noe valg annet enn å spise maten... I løpet av noen dager ble «ordningen» godtatt av alle.

– De som klarte seg best og tilpasset seg fortest var de som kom fra de karrige fjellene. De var vant til å jobbe hardt og klare seg med lite. De som kom hadde en må-

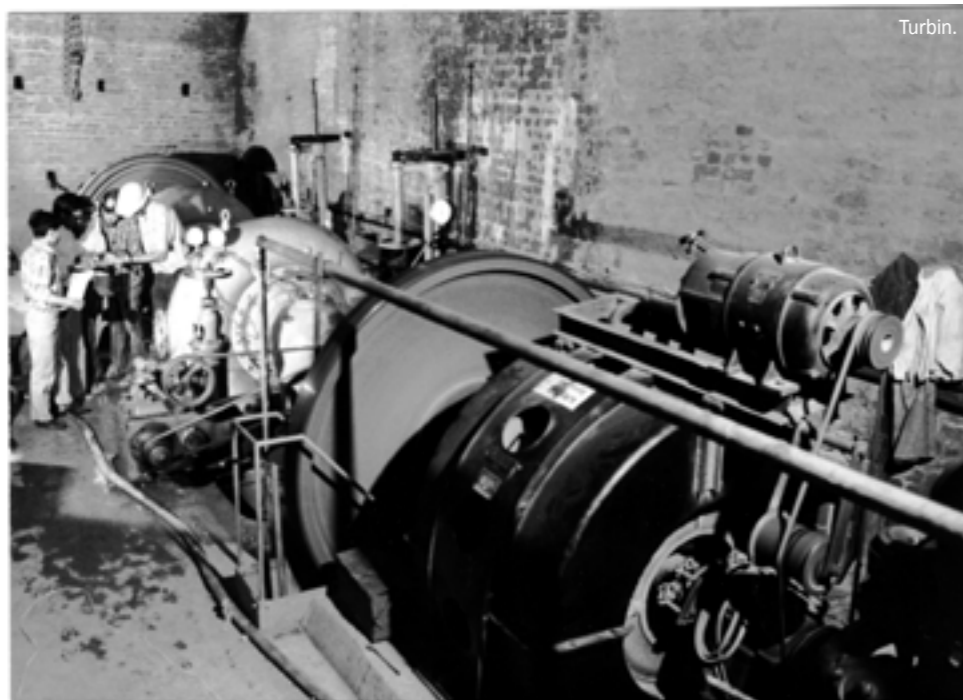
neds prøvetid og det var påfallende mer frafall blant gutta fra lavlandet i forhold til fjellfolket.

Grunnprinsippet for BTI har alltid vært «opplæring på jobben»: Lærlingene tjener til livets opphold i verksteder som de selv har bygget opp til å bli lønnsomme industribedrifter. En av disse er «Nepal Hydro and Electric», som er nærmeste nabo til BTI. Her får mange av BTI's lærlinger fortsatt sin praktiske opplæring og lønn til å leve av, i et nært samarbeid, til gjensidig nytte for BTI og bedriften.

Etter hvert som nye lærlinger fullførte sine fire år på BTI, måtte de med fagbrev i lomma finne seg arbeid andre steder. Mange startet egen virksomhet i Butwal, som i dag har vokst til å bli en ledende industriby i Nepal.

Ellers er de spredt rundt i hele landet, hvor de har fått renommé for å levere kvalitetsarbeid.

Odd Hoftun er ikke den som skryter, men han er overbevist om at den utdanningsmodellen som BTI har stått for, er den mest effektive for å lære opp dyktige fagarbeidere og formenn – som er en forutsetning for å kunne etablere nye arbeidsplasser og dermed bekjempe fattigdommen i landet. ●

Turbin.

Lærling.

Livet på BTI!

AVISHEK BISHWOKARMA 19 ÅR

- Har gått på mekanisk linje i to mnd.
- Kommer fra Bardia
- Valgte BTI ettersom han synes det er veldig bra med en skole som kombinerer teori og praksis og som gir SLC eksamen. Hørte om BTI gjennom sin venn Subash som går samme linje.
- Drømmer om å starte sin egen industri når han er ferdig med skolen. Så langt liker han seg veldig bra og har "no regrets" over valget av skole.

SUBASH DHUNGEL 19 ÅR

- Går mekanisk linje, to mnd så langt
- Kommer fra Butwal
- Har som mål å komme gjennom programmet med TSCL eksamen og gå videre til høyere studier, aller helst IT linje.
- Han synes at skolen er litt gammel og spesielt teorirommene er for små for antall elever.

SUSHILA PUN MAGAR 18 ÅR

- Kommer fra Pyuthan district
- Går mekanisk linje
- Valgte BTI på anbefaling av en venn, vil lære seg praktisk arbeid som hun senere kan lære ut til andre. Vil bli lærer/instruktør i mekaniske fag.

Møt dagens lærlinger

KRISHNA KUMARI GHARTI MAGAR 21 ÅR

- Kommer fra Baglog.
- Går mekanisk linje
- Valgte BTI for at det er bra med praktisk erfaring og gode muligheter for jobb etter endte studier.
- Hørte om BTI gjennom en venn, og ble oppmuntret til å dra av mammas bror.
- Ønsker å få jobb som instruktør eller lærer eller statlig jobb innen vannkraft.

PURNIMA PANDEY 20 ÅR

- Fra Syanja district
- Går elektrisk linje, har tidligere fullført mekanisk linje på en annen skole, men ville lære mer og syntes elektronikk og mekanikk var en god kombinasjon.
- Ønsker å starte et eget verksted når hun er ferdig.

SAMJHANA BUDHA MAGAR 18 ÅR

- Fra Pyuthan
- Valgte elektro på BTI ettersom det var hennes interessefelt.
- Hennes søster har tidligere gått mekanisk linje på BTI og anbefalte skolen til henne.
- Når hun er ferdig vil hun gjerne starte egen business.

Opptatt av å gi hjelp til selvhjelp

Ekteparet Ricky og Sharene har flere års erfaring med å jobbe med tibetanere og er HimalPartners nye samarbeidspartnere. De er bosatt i Malaysia, men har begge kinesisk opprinnelse. Det betyr at de i større grad kan forstå kinesiske myndigheter og hva som kreves for å få til resultater.

TEKST: LINE KONSTALI FOTO: HEIDI WESTBORG STEEL

Vårt arbeid ligner veldig på det HimalPartner gjør, sier Sharene entusiastisk. De har allerede møtt flere av våre samarbeidspartnere i Himalaya – uten å vite at disse var tilknyttet HimalPartner. Hun påpeker at vi har veldig mye til felles.

- Vi har de samme verdiene på den måten at vi er opptatt av å være medvandrere og gi hjelp til selvhjelp, akkurat som dere. Arbeid er en del av tibetanernes kultur og vi må hjelpe til med å skape arbeidsplasser.

Følte et kall om å nå ut til tibetanere
Helt siden 2001, da Ricky var på sin første reise til det tibetanske Kina, har hjertene deres banket for regionen.

- Jeg opplevde veldig sterkt at Gud kalte meg tilbake til det tibetanske folk, sier han.
- De er et spirituelt folkeslag og jeg ønsket å formidle budskapet om Jesus.
- Han startet et møysommelig arbeid med å bygge et nettverk av kristne tibetanere. Etter hvert ble også Sharene med på arbeidet.
- Vi opplevde at det tibetanerne ønsket fra oss var hjelp til å skape arbeidsplasser.

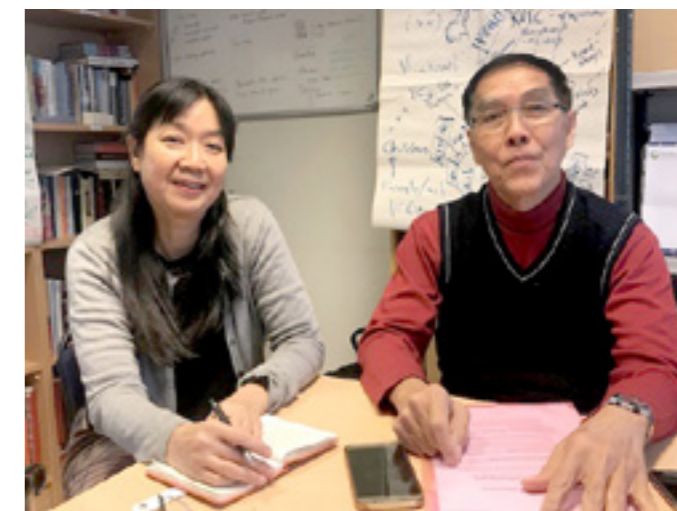
Derfor ble det slik. I dette miljøet høster man mye respekt dersom man lykkes med en bedrift. På dette grunnlaget kan en kirke bygges.

- Paret har også i flere anledninger møtt Tsultrim, vår partner i regionen. De skal samarbeide i arbeidet videre.
- Det er veldig viktig å finne gode måter å samarbeide på, slik at vi sammen kan gi tibetanerne «empowerment», sier Shirin.
- Jeg er svært glad i HimalPartners slagord om å være et «redskap for Guds kjærlighet i Himalaya.» ●

Nye partnere

Ricky og Sharene møtte generalsekretær Heidi Westborg Steel på CAF konferansen i januar. CAF står for Christian Asian Fellowship og fokuserer blant annet på kristne tibetanere. Sharene presenterte en visjon som ligner på vårt entreprenørstøtteprogram. Vi så at vi hadde sammenfallende kompetanse og styrke. HimalPartner på fag og mulighet til finansiering og de på businesserfaring og det å være malayer med kinesisk bakgrunn, som igjen har erfaring med å sette opp bedrift i områder der folk med vestlig bakgrunn vanskelig slipper til.

Lederen har ordet:
Svein Arne Lindøe
Styreleder

VARIGE SPOR - VEIEN VIDERE

HimalPartner markerte sitt jubileum under sommerstevnet i år. Temaet var «Varige spor», der vi på en fin måte ble minnet om at det er varige og synlig spor gjennom organisasjonens 80 år. Det som gleder mest er å se at enkeltpersoner, familier, og lokalsamfunn har fått et bedre liv gjennom den bistand som HimalPartner har kunnet bidra med. Vi gleder oss også over at mange har fått støtte til tro og kristent fellesskap gjennom nettverksarbeidet, og gjennom de utallige møtene mellom enkeltmennesker.

Så skal vi videre. Vårt kall er å være en av mange representanter for Jesus Kristus i Himalaya. Dette skal vi være på en måte som henter sin inspirasjon og motivasjon fra Jesus selv. Som en barmhjertig samaritan, - som en som trøster når livskrisene inntreffer, - som bidrar til at livsgrunnlaget gjenopprettes for en som har mistet alt, - og som viser retning mot veien, sannheten og livet.

Jeg har sammen med min familie bodd i Himalaya i 6 år, - i Bhutan. Vårt kall og oppdrag var grunnleggende det samme som det vi bærer i HimalPartner. Vi ønsket å skape gode livsvilkår for barn, for mødre og fedre gjennom å bidra til god helse, opplæring i å ta vare på barna og de funksjonshemmede. Så langt mulig skapte vi arbeidsplasser. Misjonærlivet bestod lite i å forkynne, mer å leve ut kristenlivets verdier i lokalsamfunnet og blant våre arbeidskolleger. På underlig vis ser vi nå at det er kristne små fellesskap rundt om i landet. Vi vet ikke hvor sporene bakover leder. Men nå settes spor i retning framover.

HimalPartners muligheter til å drive tradisjonell misjon er begrenset. Vi må innse at det blir stadig vanskeligere å få tillatelse til å komme inn der vi ønsker det. Vår tilnærming blir derfor for en stor del å jobbe gjennom andre. Men våre mål endres ikke av den grunn. Dersom unge gutter og jenter får seg en utdanning og en jobb som de kan leve og være stolte av, er et viktig mål oppnådd. Hvis de i tillegg kan skape arbeidsplasser for andre er enda et mål oppnådd. Da fordobles talentene fordi de er i omløp. Hvis personer med store psykiske belastninger får hjelp til å håndtere hverdagen, hjelp til å ta seg av barna på en måte som gjør dem trygge og glade, da er også et mål oppnådd. Hvis ledere i lokalmenighetene får hjelp til egen tro, og kompetanse til å trøste og veilede andre, da gror det lokale fellesskapet slik at det påvirker lokalsamfunnet og flere kommer til tro.

Vi vil be om at de prioriteringer vi gjør i tiden som kommer vil sette nye varige spor. Det er ikke sikkert vi kan se dem med en gang. Men vi har den tro til Gud at våre hender og føtter, og vår tanke og munn er positive «sporsettere».

UNGDOMSPROSJEKT I TUNSBERG BISPEDØMME

Til neste år skal vi sammen med ungdommen i Tunsberg bispedømme sette i gang et ungdomsprosjekt. Det skal i den forbindelse produseres et trosopplæringsopplegg for ungdom under tittelen «Håp». Formålet med trosopplæringene er å få ungdommen til å reflektere over begreper innen mental helse, f.eks. utenforskap, jenters situasjon, psykisk lidelse osv. De skal både trekke sine nære og hjemlige erfaringer til dette feltet, samtidig som de også får perspektiver fra Nepal. Vi gleder oss til samarbeidet!

HISTORISK AVTALE MED BARDU MENIGHET!

HimalPartner har nylig undertegnet den første menighetsavtalen i Nord Hålogaland bispedømme. Bardu menighet har valgt Mental Helse i Kina og Nepal som fokus for avtalen. Hvis du er bosatt i området og kjenner til HimalPartner, så må du gjerne melde din interesse for frivillig arbeid knyttet til avtalen.

PANORAMA

BIDRAR TIL Å SETTE MENTAL HELSE PÅ AGENDAEN!

Takket være kompetente frivillige har vi fått en mulighet til å sette mental helse i utviklingsland på agendaen her i Norge.

En av dem er Ingeborg Arntsen, som har vært prosjektleder for Global mental helse-konferansen 2018. Hun går forresten inn som ny leder av fagutvalget hos oss.

Hun arbeider som psykolog.

Med seg på teamet har hun også Fanny Thorne og Line Aasland.

De har jobbet iherdig med å snekre sammen et veldig bra

program og de har bidratt til å få med medarrangører som Kirkens Nødhjelp, Forut etc. I tillegg til markedsføringen har de også invitert forelesere til parallellseminarer under konferansen.

Når Tibetaneren går i trykken vil konferansen arrangeres, og den vil nå være gammelt nytt, men vi er likevel opptatt av å synliggjøre hvor mye arbeid som ligger bak et slikt arrangement!

Så takk alle sammen – takk for at dere har brukt av deres tid til dette utrolig viktige arrangementet.

DEN NYE FAGGRUPPEN TIL MENTAL HELSE-PROSJEKTET

Helen Christie – psykologspesialist

Eldrid Brekke - diakon

Ellen Hagemo – psykiater

Ragnhild Dybdal – Førsteamanuensis i psykologi OsloMet og Universitetet i Bergen.

Hanna Guro Brekke – psykiatrisk sykepleier

Hans Kristian Maridal – psykiater

Arrangementskalender

24. november – Jubileumsarrangement i Oslo arrangert av Rangichangi og Manushi foreningene.

27. november – Giving Tuesday

Jula 2018 – Del jula di kampanje.

8. - 10. mars – Inspirasjonssamling. Sted: Strand leirsted, Sandefjord.

Meld inn arrangement til post@himalpartner.no.

Følg med på kalender på himalpartner.no.

ALL VERDAS gåver og bruksting

Full av unike gåver og bruksting

4244 Nesflaten. Følg skilta! Open 7 d/v. Mobil: 40092745

Nettbutikk: www.allverdass.no

Takk til alle som vil kommentera, like og dela her:

facebook.com/allverdass

Instagram: @allverdass

Kjøp brukt!

Normisjon har gjenbruksbutikker både på internett og flere steder i landet.

Finns oss på gallerinormisjon.no eller ta turen innom en av våre butikker: Oslo sentrum, Sørumsand, Gjøvik, Sandnes, Aksdal, Askøy, Iveland, Drammen og Ål.

Her kan du finne klær, møbler, kjøkkenting, kunst, bøker og barne- og sportsutstyr og mye, mye mer til en rimelig penge!

Ditt kjøp kan gjøre en forskjell for Normisjon!

www.gallerinormisjon.no

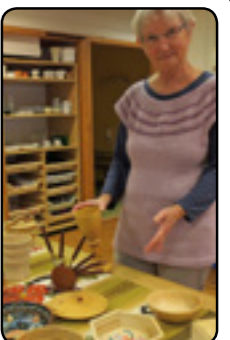
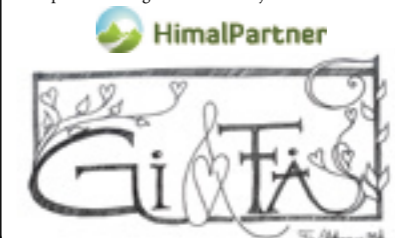
Bruktbua Gi & Få

i kjellaren i Suldal bedehus

Opningstider:
onsdagar frå kl. 11.00 til 15.00
og kl. 17.00 til 19.00
fredagar frå kl. 15.00 til 20.00

Kom innom til ein handel eller ein drøs!
Vi har kaffi og nysteikte vaflar.

Alle inntekter går til HimalPartner sitt prosjekt i Nepal:
Håpets hus – dagsenter for funksjonshemma barn.

Vi tek imot bruks- og kunstgjenstandar, møbler, leikar og mykje anna.

Kontakt: Kari Ronold,
Salomonskleivo 6,
4237 Suldalsosen
Tlf: +47 412 44 043
E-post: karikariellise@gmail.com

Bli inspirert i år!

Prøv Agenda 3:16 i 6 måneder til kun kr 199,-

AGENDA
3:16

Send tekstmelding til 1963 med kodeord Agenda 6m199 + navn og adresse, eller gå inn på agenda316.no

+ Få boka «På sporet av noe ekte» i gave! (veiledende pris kr 249,-)

Agenda 3:16 er Norges største kristne månedsmagasin. I hver utgave tar vi opp en aktuell hovedsak og har portrett med en kjent profil. Vi ønsker å utfordre til tro og engasjement.

GI OSS NAVN

Kjenner du noen som vil ha glede av å få tilsendt Tibetaneren seks ganger i året, - gratis?

Gi oss NAVN, ADRESSE, TELEFON NUMMER OG E-POSTADRESSE.

Gi oss beskjed om du har spurt vedkommende eller om vi skal gjøre det.

Døråpneren

-Jeg er veldig opptatt av dører, sier Jørn Lemvik. -Finner man den rette døren og bruker det rette språket, så slippes du inn. Du må bare lete lenge nok. Man kan snakke med de fleste om det meste.

TEKST OG FOTO: LINE KONSTALI

Lemvik snakker av erfaring. Det er nettopp dialogen som har vært bærebjelken i hans misjonsvirksomhet. – Du kommer ingen vei dersom du ikke forstår motparten, sier Dignis nylig avgåtte leder. Første gang han hørte om dørene var under en samtale med patriarken i Mekane Yesus-kirken i Etiopia. –Han sa: hvis du vil gjøre en forskjell, må du først banke på min dør. Og hvis jeg slipper deg inn, kan du gjerne hjelpe oss. Men da må du starte med å stille spørsmål.

Nye tider

Lemvik har nylig avgått fra stillingen som generalsekretær i Digni, og startet opp igjen sitt konsultentselskap som han drev i 15-20 år før han kom til Digni. Jeg møter han for en tur opp Stovnerårnet på Stovner i Oslo. Da forteller han meg om en reise han nylig hadde i Canada. Der deltok han som konsulent fra PaRD (Partnership on Religion and Development). Tanken er å få til samarbeid med flere land, FN og trosbaserte organisasjoner. Det er urolige

tider, men vi må aldri gi opp håpet om å forstå hverandre.

– Vi må lære oss å snakke sammen, sier han. –Alternativet er så mye verre.

På toppen av Stovnerårnet skuer vi utover Groruddalen i Oslo. –Der borte bor jeg, sier han og peker mot Furuset. Hjemmet ble kjøpt i 1991, før boligprisene steg til topps i Oslo og da man fortsatt kunne få et helt hus for under en million kroner.

– Vi har hele tiden hatt dette huset som base siden 1991, sier han.

4 opphold i Etiopia

– Det er helt fantastisk å se utviklingen i Etiopia nå, sier han entusiastisk. Han snakker varmt om statsminister Abiy Ahmed som i løpet av kort tid har fått til en fredelig revolusjon i landet. Halvparten av regjeringens medlemmer er nå kvinner – i etiopisk sammenheng er dette helt utrolig.

Lemvik snakker av erfaring. Han har, sammen med sin familie, hatt 4 langtidsopphold i landet. Første reise var på begynnelsen av 80-tallet. Da reiste han ned som lærer. Neste opphold var som leder for Mekane Yesus kirkens edb avdeling, og senere som Resident Representative for NLM. Deretter var det en periode som ansatt i Kirkens Nødhjelp. Men siste opphold sto kona for. Jorunn Lemvik er utdannet ortoped og reiste til Etiopia for et prosjekt rettet mot leppe, kjeve og ganespalteproblematikk. Oppdragsgiveren var Haukeland sykehus. På denne tiden arbeidet Jørn som frittstående konsulent og reiste rundt omkring i Afrika.

Fascinert av maktstrukturer

– Jeg har alltid vært fascinert av maktstrukturer, sier han. Det var denne fascinasjonen som ledet han til en halv doktorgrad ved Handelshøyskolen BI.

– Jeg forsket på makt og frykt i multikulturelle organisasjoner/settinger. På den tiden kombinerte jeg arbeidet med doktorgraden med konsulentoppdrag.

Men i 2008 dukket en gylden mulighet opp i Digni. De trengte en generalsekretær

og Jørn fikk jobben. Som generalsekretær i paraplyorganisasjonen som ivaretar misjonsorganisasjonenes bistandsprosjekter, kom han også over begreper som korrupsjon, makt og misbruk.

– Korrupsjon er mer vanlig i land som ikke har strukturer som stopper det. For det er i bunn og grunn det det handler om. Strukturer som styrer menneskelig atferd. Dette gjelder også maktmisbruk som baserer seg på frykt.

Jesus sier: –Frykt ikke! Men mange ledere bruker frykt, for da blir de på en måte eneherskere. Kulturen i Norge støtter ikke makt og frykt, men det finnes. Det finnes også i organisasjoner vi stoler på, som f.eks. FN. Det finnes også i kirken. Du finner det overalt! Når det blir viktigere å «please» sjefen enn å gjøre en god jobb, så er organisasjonen på galt spor.

Kirken som endringsagent

Jeg spør ham om det er mindre korrupsjon i det kirkelige landskap. Han tenker seg om. – Det er jeg usikker på. Det er jo litt mer ordnede forhold. I bistand snakker man ofte om «added value», mens i kirken opererer man med «basic value». Det er et fellesskap basert på et sett verdier.

Han legger derimot vekt på at det er stor forskjell på maktstrukturene, avhengig av hvor man er i systemet. På grasrotnivå jobber kirkene diakonalt og er en nyttig ressurs i lokalmiljøet. Da kan kirken ha en viktig rolle knyttet til utvikling. Kommer man derimot lenger opp i hierarkiet ser man at makt og fristelser også forekommer her. Noen kan velge å misbruke makten man har som religiøs leder.

– Men det er høy anerkjennelse for at kirkene har sørgt for utvikling. Helsetjenester er et eksempel. Han viser til en rapport skrevet av dr Azza Karam i FN. Den fastslår at kristne organisasjoner står for et sted mellom 30-70 % av alle helsetjenester som er startet i afrikanske land. Det begynner også å demre for dem som jobber i norsk UD at kirken er viktig.

– For 10 år siden var det helt umulig å

snakke om religionens og kristendommens innflytelse i vår kultur. Det var rett og slett et tabu. Dette har blitt snudd opp ned de seneste årene. Jeg var på et møte i UD med flere sentrale politikere til stede for ca. 10 år siden. Da jeg sa at religion er noe vi umulig kunne overse, ble det stille i forsamlingen. Kun Erik Solheim ville snakke om det – han sa: Jørn, du har helt rett!

Religion preger oss

Det er en mye større forståelse for at religion preger oss. Flere historikere enn før påpeker Hans Nielsen Hauge som en viktig endringsagent. Fra hans virke startet misjonsorganisasjoner, avholdsorganisasjoner, kvinnebevegelsen osv. Han startet en demokratiseringsprosess og veien til et velferdssamfunn og har en helt unik rolle i denne sammenheng.

– Å se bort fra dette er historieløst, hevder Lemvik. –Det handler ikke om man tror eller ikke tror, men rett og slett om å forholde seg til fakta.

Et nærliggende eksempel er heksejakten som foregår mot homofile i Tanzania. Guvernøren i Dar es Salaam har oppfordret til massearrestasjoner. Dette har fått flere norske organisasjoner og medier til å reagere. Det har vært snakk om bistandskutt, noe som er blitt avvist av utviklingsminister Nicolay Astrup. Men den 8. november kom en litt uvanlig henvendelse på verdidebatt.no, Vårt Lands debattportal. Under overskriften «Guds ord betyr mer enn diplomati» utfordrer lederen av organisasjonen FRI, Ingvild Endestad, kristne ledere i Norge om å gå i dialog med kirkeledere i Tanzania. Dette er en problematikk Lemvik kjenner godt til.

– For 4 år siden var jeg på et partnernemøte i Kenya der alle engelsktalende partnere i Afrika var invitert. På denne tiden var det fremmet et forslag om dødsstraff på homofile i Uganda. Jeg gikk opp på talerstolen og sa:

– Jeg er så glad for at Jesus var så klar på at vi skal ta vare på familien vår! Deretter sa jeg: naboen, de fremmede og til og med våre fiender. Det var stor enighet etter hver setning. Så sa jeg plutselig: – Og så er jeg så glad for at Jesus sa vi skulle hate de homofile!

Da ble det stille. – Men det har han ikke sagt, var det en som sa. – Nei, svarte jeg. – Men hvorfor hater vi dem da? Dette førte til en god diskusjon – ikke om homofili er synd eller ikke, men hvordan vi skal behandle de homofile. Det var disse dørene igjen.

Kirke og business?

Når det kommer til kirke og business er han litt mer nølende. –Kirken har tillit som business ikke har, og det er viktig å huske på at Jesus selv jaget markedsplassen ut av tempelet. Men kirken har høy tillit blant folket. Så i de tilfellene prestene kan samarbeide med næringslivet i sitt nærområde, kan det bli svært fruktbart!

Imponert over HimalPartner

Han bruker samtidig anledningen til å skryte av arbeidet HimalPartner har drevet med og hvordan vi har fått til koblingen misjon og business.

– Det som er enestående med HimalPartner er at man har jobbet med vannkraft og business. De fleste misjonsorganisasjonene har først og fremst drevet med mikrokreditt. ●

Tro kan flytte fjell

Intervjuet ble utført på vei opp Stovnerårnet i Oslo. Et perfekt utgangspunkt for en Tro kan flytte fjell-kampanje. Finnes det et lignende sted i ditt nærmiljø? Ta med menigheten på tur og samle inn penger til HimalPartner. For mer info: bidra.no/himalpartner

Info om Jørn

- Født og oppvokst på Jæren i Rogaland
- Gift med Jorun Lemvik
- 5 barn: 2 gutter og 3 jenter
- Nylig avgått som generalsekretær i Digni

Opplevelsestur til Nepal

Påska 2019: 12.-24. april

Reiseleder Ingvild Vestøl

Ingvild har vokst opp på landsbygda i Nepal, da foreldrene var med på å bygge det senere FN-prisbelønte Andhi Kholakraftverket. Hun snakker flytende nepali og forstår kulturen og utfordringene i samfunnet. Hun har fulgt endringene i landet i over 30 år.

Noe av det spennende du får oppleve:

- Idylliske Pokhara ved den vakre innsjøen
- Rolig fjelltur i Annapurna-området
- Besøk på Tansen sykehus, et av landets beste
- Butwal industrisenter bygd opp av HimalPartner
- Møte med den kvinnelige gründeren Fulmaya
- Stor påskevandring i hovedstaden Kathmandu
- *Alle med vanlig god helse kan være med.*
- *Ingen høye fjelloverganger*
- *«Norsk sommerklima» (nesten uten regnbyger)*

Dagsprogram og påmelding:

www.himalayareiser.no

Jostein Holm, 930 47 697,

jost-ho@online.no, eller

reiseleder Ingvild Vestøl, 970 59 824

Kr 20.800,-
med
hjel্পensjon

